

<https://helda.helsinki.fi>

Kernaasti kimpassa! Viiden kielen yhteistyötä.

Dannert, Nina

2018-09-06

Dannert , N , Intke-Hernandez , M M , Mäkäläinen , H K , Nordström-Ylönen , R L & Nozais ,
F R A 2018 , ' Kernaasti kimpassa! Viiden kielen yhteistyötä. ' , Tempus , Vuosikerta. 2018 ,
Nro 4 , Sivut 18-19 .

<http://hdl.handle.net/10138/328410>

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Kernaasti kimpassa!

Helsingin yliopiston kielikeskuksessa aloitettiin hanke, jossa opettajien yhteistyönä luodaan verkkokursseja viiteen eri kieleen.

TEKSTI NINA DANNERT, MINNA INTKE HERNÁNDEZ, HEIDI MÄKÄLÄINEN, RITVA NORDSTRÖM JA FRÉDÉRIC NOZAIS KUVA NINA DANNERT

Kaikilla koulutusasteilla pyritään digitalisaation tehokkaaseen hyödyntämiseen. Myös Helsingin yliopiston kielikeskuksessa – ja koko yliopistossa – opetuksen digitalisaatio on yhtenä strategisena kehittämiskohteena. Kielikeskuksessa on pyritty tuomaan digitalisaatio luontevasti mukaan opetukseen. Olemme mukana monessa hankkeessa, joissa tarkastelemme digitalisaatiota kriittisinkin silmin. Tässä artikkelissa kuvaamme yhtä hanketta: ryhdyimme keväällä 2017 kehittämään viiden kielen yhteistyönä kielioppiverkkokursseja. Taustalla vaikutti kandidaatti- ja maisteriohjelmien tiivistäminen sekä tarve tarjota joustavia opiskelumuotoja ja laajentaa opetustarjontaa.

Eri kielten yhteistyö

Monesti yhteistyötä tekevät samaa kieltä opettavat opettajat. Joskus oma kieliryhmä on niin pieni, että siitä ei löydy yhteistyökumppania, jolloin opettaja jää helposti työskentelemään yksin. Meille tarjoutui mahdollisuus työskennellä yhdessä yli kielirajojen. Mukana on viiden kielen opettajia: espanjan, italian, ranskan, saksan ja venäjän.

Alusta lähtien meitä yhdisti tarve laatia virtuaalisia kielikursseja mutta myös opiskelijakeskeinen lähestymistapa opetukseen ja oppimiseen. Lisäksi meitä innosti mahdollisuus kehittää ammattitaitoamme yhteisöllisesti. Kielioppikurssi valikoitui nopeasti kehittämiskohteeksi kunkin kielen opetustarjonnan tarpeista. Ajattelimme, että kielioppi on verkkomuotoon soveltuva aihe.

Yhteisöllisyyden plussat

Hankkeemme tässä vaiheessa voimme todeta, että opettajien kannattaa työskennellä yhdessä. Hierarkiasta vapaa kollegiaalisuus antaa ensinnäkin tilaa ilmaista ja kuunnella erilaisia ajatuksia vapautuneesti ja innostuneesti. Lisäksi yhdessä työskentely antaa mahdollisuuden oppia tehokkaasti yhdessä. Olimme kaikki virtuaalikurssin suunnittelussa jokseenkin aloittelijoita, mutta tuloksia syntyy, kun voi yhdessä kokeilla sitä, mitä ei vielä täysin osata. Ryhmässä olemme jakaneet paitsi tietämättömyytemme myös tietomme, ideamme ja kokemuksemme. Hyvät ajatukset saadaan

jalostettua vielä paremmiksi, kun toisten ehdotukset tuovat mieleen jotakin, mitä yksin ei olisi huomannut. Uusi idea voidaan samalla hyödyntää usealla kurssilla.

Esimerkiksi ajatus siitä, millaiseksi kurssi rakennetaan, oli joillakin meistä alussa varsin perinteinen (ensin tietyn kielioppiasian teoria, sitten harjoitukset). Kun eräs kollega kertoi, että hänen kurssinsa punainen lanka on tarinamuotoinen virtuaalinen matka kohdekielen eri kaupunkeihin, joissa viestintätilanteiden kautta harjoitellaan rakenteita, alkuperäinen käsitys alkoi muokkautua. Esille nousi muitakin inspiroivia tapoja kurssin jäsentämiseen ja kielioppirakenteiden kontekstualisoimiseen kuten käsittely kulttuuritietouden, pelillisyyden tai roolien kautta.

Yhdeksi motivaattoriksi koimme myös sen havainnon, että yhteisössämme on paljon osaamista, jota opetustyön arjessa ei ehditä jakaa – huolimatta siitä, että kielikeskuksessa on runsaasti koulutustilaisuuksia ja foorumeita pedagogisten ideoiden jakamiseen. Usein ihastelemme toistem-

me osaamista. Sitä paitsi yhteinen projekti kokouksineen ja sovittuine määräaikoineen toimii tukistruktuurina, joka kannustaa ja velvoittaa varaamaan ajan kehittämistyölle. Hanke kokeiluineen ja jatkovaiheen kehittämisineen luo arvokkaan tilan pitkäkestoiselle reflektoinnille.

Konkreettisista työskentelymuodoista

Olemme hyödyntäneet projektissa alusta lähtien muun muassa seuraavia konkreettisia yhteisöllisiä työskentelytapoja:

- pitäneet aina tarvittaessa kokouksia.
- käyneet sähköpostikeskusteluja ja vaihtaneet projektikuumisia käytävillä ja kahvihuoneissa.
- auttaneet toisiamme teknisissä kysymyksissä sen lisäksi, että olemme saaneet tukea kielikeskuksesta.
- avanneet toisillemme Moodle-kurssialueet, mikä on mahdollistanut ratkaisujen näkemisen.
- testanneet toistemme harjoitustyyppisiä ja opetusvideoita sekä antaneet niistä palautetta.
- vieneet kursseja konkreettisesti eteenpäin muun muassa yhteisen aikataulun avulla.
- raportoineet ja arvioineet työmme edistymistä kollegiaalisesti, myös digitaalisia välineitä hyödyntäen.

Lisäksi olemme saaneet vertaistukea laajemminkin: esitelimme projektia Helsingin yliopiston ja Aalto-yliopiston kielikeskusten yhteisessä konferenssissa, ja saimme työpajamme osallistuneilta arvokkaita ajatuksia kehittämistyöhön. Ryhmänä esiintyminen vahvisti sitoutumista projektiin.

Monikielisyys

Eri kielten yhteistyö on ollut hedelmällistä. Opetussuunnitelmat korostavat paitsi monikielisyttä myös kielitietoisuutta, ja monikielinen projekti on tämän kanssa hyvin linjassa.

Vaikka työkielimme on ollut etupäässä suomi, mukana on opettajia, joiden äidinkieli on muu kuin suomi. Näin työskentelymme on itsessään ollut monikielistä, eivätkä puutteet jonkin kielen taidossa ole vaikuttaneet asemaamme ryhmässä. Monikielinen ryhmä on lisännyt meidän opettajien kielitietoisuutta esimerkiksi pakottamalla neuvomaan sellaisesta kielestä, jota emme hallitse välttämättä niin hyvin.

Kielikeskuksessamme on suunnitteilla monikielisiä kielikursseja. Vaikka tässä hankkeessa syntyykin yksittäisen kielen kursseja, voi tuottamamme materiaali ja saamamme kokemus olla pohjana uutta aloitettaessa.

Haasteita ja ratkaisuja

Haasteitakin yhteisöllisessä kehittämisessä on ollut. Esimerkiksi yhteisen ajan löytäminen on välillä vaikeaa. Erilaisen osaamisen vuoksi jäsenillä on erilaiset tarpeet eri asioissa, esimerkiksi teknisen avun saamisessa. Alussa, ryhmän vasta muotoutuessa, käytimme tapaamisissamme paljon aikaa hassutteluun ja kuulumisten vaihtamiseen – mikä toisaalta on ollut äärimmäisen tarpeellista ryhmän koheesion lujittamiseksi ja kiireisten opettajien paineiden purkamiseksi.

Projektin edetessä olemme kuitenkin oppineet myös työskentelystä. Tarvittaessa aikaa aina löytyy. Kokoonumisilla on erilaisia funktioita – silloin kun on kiire ja asiaa paljon,

kannattaa pyrkiä kokouksissa etenemään jämäkämmin. Aikaa voi jakaa kaikille tasapuolisesti, jolloin jokainen saa vastauksia omiin ongelmiinsa ja kaikki yhdessä keskittyvät kerrallaan yhden opettajan kurssin kehittämiseen energisesti, kollegiaalisesti ja konkreettisesti.

Syksyllä 2018 ensimmäiset kurssimme pääsevät käyntiin, ja silloin jatkamme tätä kehittämishanketta.

Miten tästä eteenpäin?

Ajatuksemme siitä, että kielioppi sopii hyvin verkkokurssin aiheeksi, on osoittautunut vain osin paikkansa pitäväksi. Virtuaalikielioppikurssin laatimisen työläys on yllättänyt: kielioppiin keskittyvälläkin kurssilla tarvitaan runsaasti työtä erilaisten harjoitusten tekemisessä, ja tekninen toteutus vaatii aikaa ja opettelua. Työkuormitus kasvaakin helposti ennakoitua suuremmaksi. Halusimme alun perin laajentaa kursseja viestinnällisemmiksi, mutta huomasimme, että ajatus oli varsin rajoittunut: erilaiset välineet tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia lähestyä kielioppia muiden osa-alueiden kautta ja opettaa näitä muitakin kielitaidon osa-alueita.

Syksyllä 2018 ensimmäiset kurssimme pääsevät käyntiin, ja silloin jatkamme tätä kehittämishanketta keräämällä palautetta opiskelijoilta ja reflektoiden sitä toimintatutkimusta varten. Monia uusia, nupuillaan olevia ajatuksia on jo syntynyt: Vielä emme ole ehkä pystyneet hyödyntämään monikielisen ryhmämme kaikkea potentiaalia. Kieltemme välillä voisi olla yhteinen, kielirajat ylittävä taso esimerkiksi käsitteistön suhteen. Jos esimerkiksi espanjan kurssilla tarkastellaan subjunktiivia, termiä ja rakenteen esiintymistä eri kielissä voitaisiin avata termipankissa.

Yhteistoiminnallisella oppimisella on runsaasti kannatusta, mutta hankkeemme on osoittanut, että myös työtä kannattaa kehittää yhteistoiminnallisesti. Erilaisten yhteistoiminnallisten työtapojen avulla voidaan esimerkiksi edistää myönteisen ilmapiirin syntyä ja tukea työyhteisön yksilöiden oppimista tehokkaasti. Samalla voidaan ylittää raja-aitoja ja tukea organisaatiokulttuurin muutosta avoimempaan ja ei-hierarkkiseen suuntaan. Keskeistä kuitenkin on, että osallistujat kokevat hankkeesta olevan hyötyä työn tekemiseen, jaksamiseen ja vaikkapa työpaikan ihmisuhteisiin. Meille juuri nämä näkökulmat olivat tärkeitä: jokainen meistä on hyötynyt ja auttanut samalla muita. Edessä on vielä paljon tehtävää, sillä konkreettiset kurssit toteutetaan tulevana lukukautena, ja haluamme tutkia niiden onnistumista – yhteisöllisesti.